

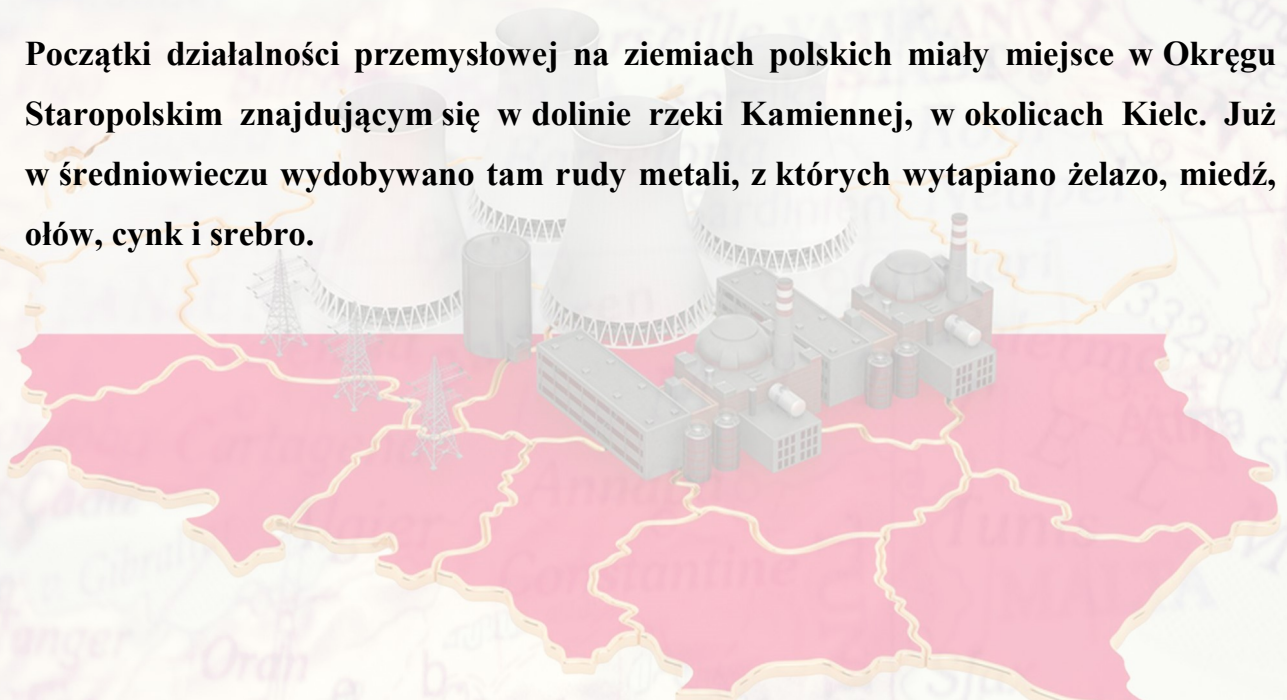

FILMOWY KONKURS HISTORYCZNY

TEMAT PRZEWODNI X EDYCJI:

POLSKI PRZEMYSŁ

Początki działalności przemysłowej na ziemiach polskich miały miejsce w Okręgu Staropolskim znajdującym się w dolinie rzeki Kamiennej, w okolicach Kielc. Już w średniowieczu wydobywano tam rudy metali, z których wytapiano żelazo, miedź, ołów, cynk i srebro.

Największy rozkwit tego okręgu przypadł na wiek XIX, a dominującą dziedziną produkcji było hutnictwo żelaza. Również w XIX wieku, a także później w okresie międzywojennym, na bazie węgla kamiennego rozwinął się Górnośląski Okręg Przemysłowy. Oprócz kopalń działały tam koksownie, huty, walcownie, odlewnie i inne zakłady przemysłu ciężkiego. Poza Śląskiem działalność produkcyjna skupiała się głównie na obszarach miejskich: w Warszawie (przemysł metalowy i maszynowy), Łodzi (przemysł włókienniczy), Gdańsku (przemysł stoczniowy), Poznaniu (przemysł maszynowy). W latach 30. XX wieku na bazie Staropolskiego Okręgu Przemysłowego chciano utworzyć Centralny Okręg Przemysłowy sięgający jednak dalej na południe do Podkarpacia, by ożywić gospodarczo tamtejsze tereny.

1 VIII 1935 - ROZPOCZĘCIE BUDOWY KOLEJKI NA KASPROWY WIERCH -

kolejka na Kasprowy Wierch powstała w imponującym tempie. 29 lutego 1936 r., po 227 dniach budowy, robotnicy zakończyli swoje prace. Kilkanaście dni później pierwsi turyści mogli już wjechać na górę. Łącznie trasa miała długość 4,2 km przy różnicy wzniesień wynoszącej 932 m.

15 III 1952 - JELCZAŃSKIE ZAKŁADY SAMOCHODOWE -

można wymienić dwie daty powstania Jelczańskich Zakładów Samochodowych. Najczęściej przyjmuje się, że dolnośląska fabryka powstała 15 marca 1952 roku. Jednak to trzynastdzieci dni później, 28 marca, minister transportu drogowego i lotniczego podpisał zarządzenie, które oficjalnie powoływało do życia zakład produkcyjny w Jelczu.

8 II 1929 - STANISŁAW MAJEWSKI -

to twórca jednej z największych fabryk przemysłu ołówkowego. W 1884 roku Stanisław Majewski wykupił nieruchomość przy ul. Złotej w Warszawie, gdzie uruchomił fabrykę ołówków. Majewski zatrudniał ponad czterdziestu pracowników, którzy wytwarzali ok. 5 mln sztuk produktów rocznie.

1 III 1933 - POWSTANIE MAGISTRALI WĘGLOWEJ -

na stacji Zduńska Wola Karsznice doszło do uroczystego otarcia magistrali węglowej. W inauguracji inwestycji, która łączyła Górny Śląsk z bałtyckim portem wziął udział minister komunikacji Michał Butkiewicz. Długość magistrali Katowice-Gdynia wynosiła 552 kilometry.

3 II 1994 - PRODUKCJA NYSY -

z linii produkcyjnej zjechała ostatnia Nysa o numerze 380 575. Problemy z zapotrzebowaniem na samochody z Nysy zaczęły się w latach 80, a pogłębiły jeszcze bardziej w okresie transformacji.

6 I 1813 - URODZIŁ SIĘ HIPOLIT CEGIELSKI -

nauczyciel, przemysłowiec, zwolennik pracy organicznej, publicysta. Był jednym z największych bohaterów „najdłuższej wojny współczesnej Europy”, która zapewniła Polakom przetrwanie na terenie zaboru pruskiego.

2 I 1929 - POWSTAŁY POLSKIE LINIE LOTNICZE LOT -

z połączenia działających w kraju linii lotniczych Aerolot i Aero oraz Star Alliance rozpoczęła się działalność przewozowa PLL LOT na pięciu liniach krajowych oraz linii zagranicznej Katowice-Brno-Wiedeń.

3 I 1998 - KWK SOSNOWIEC -

tego dnia z obiektu wyjechała ostatnia tona węgla kamiennego. Historia kopalni sięga II połowy XIX wieku, kiedy na terenach dóbr Renardów rozpoczęto wydobywać węgiel kamienny. Kopalnia nosiła różne nazwy – „Renard”, „Fanny”, natomiast w okresie PRL – „Sosnowiec”.

18 II 1924 - PIERWSZY POLSKI PAROWÓZ -

wyprodukowano pierwszy polski parowóz, który całkowicie składał się z podzespołów krajowych.

5 V 1927 - PAŃSTWOWA FABRYKA ZWIĄZKÓW AZOTOWYCH -

rozpoczęcie budowy Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Tarnowie - Mościcach, której inicjatorem był Ignacy Mościcki - profesor Politechniki Lwowskiej.

23 IX 1922 - BUDOWA PORTU W GDYNI -

Po długich debatach Sejm PR przyjął ustawę w sprawie budowy „portu morskiego przy Gdyni na Pomorzu”.

24 IX 1926 – POWOŁANIE PKP - powołanie przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe.

4 IV 1939 – FABRYKA W DĘBICY - oficjalne otwarcie Fabryki Gum Jezdnych w Dębicy, która była realizacją założeń budowy Centralnego Okręgu Przemysłowego.

15 IV 1924 - ZAŁOŻENIE BANKU POLSKIEGO - założenie Banku Polskiego w formie spółki akcyjnej z monopolem na emisję banknotów z siedzibą w Warszawie.

20 V 1919 – FABRYKA LOKOMOTYW - powstanie pierwszej Fabryki Lokomotyw w Chrzanowie.

25 VIII 1924 – FABRYKA AMUNICJI - rozpoczęła działalność Państwowa Fabryka Amunicji w Skarżysku - Kamiennej.

10 VI 1991 – PREMIERA POLONEZA CARO - premiera nowego pojazdu odbyła się 10 czerwca 1991 roku, a kilka tygodni później w warszawskiej Fabryce Samochodów Osobowych rozpoczęto seryjną produkcję aut.

28 II 1782 - URODZIŁ SIĘ JÓZEF BOŻEK - Powszechnie za wynalazcę samochodu uznaje się Carla Benza, który w 1885 roku utworzył pierwszy pojazd. Mało kto jednak pamięta, że siedemdziesiąt lat wcześniej, jeden z naszych rodaków – Józef Bożek również skonstruował mechanizm przypominający późniejsze wersje samochodu.

3 XII 1976 – HUTA KATOWICE – tego dnia w wielkim piecu nr 1 Huty „Katowice” o godzinie 4.20 hutnicy dokonali pierwszego, udanego spustu surówki. Zapanowała euforia. Mimo wczesnej pory, sam Edward Gierek odebrał raport o powodzeniu akcji.

7 X 1926 - STOCZNIA NUTA - Geneza działalności stoczniowej w Gdyni jest związana z zakładami Franciszka Ledke, mieszącymi się przy ulicy Waszyngtona. Ledke w 1922 r. otworzył warsztat szkutniczy, w którym zajmowano się budową kutrów rybackich. 7 października, Rada Miejska w Gdyni podjęła uchwałę o budowie przemysłu stoczniowego.

19 XI 1980 - KOPALNIA BĘLCHATÓW – tego dnia wydobyto pierwsze tony węgla brunatnego w bēlchatowskiej kopalni. Obecnie w Kopalni Węgla Brunatnego „Bēlchatów” wydobywa się rocznie ok. 42 mln ton węgla, czyli ok. 60% krajowego, rocznego wydobycia surowca.

10 V 2018 - USTAWA O CENTRALNYM PORCIE KOMUNIKACYJNYM - Centralny Port Komunikacyjny ma być nie tylko lotniskiem. Obiekt – który powstanie na terenie ok. 3000 hektarów gruntów – będzie stanowić swoisty węzeł transportowy, oparty na zintegrowanych ze sobą połączeniach lotniczych, kolejowych i drogowych.